

Předmluva	9
1. Lhaní, lež a pravda	11
1.1 Psychologie a lhaní	13
1.1.1 <i>Definice lhaní a lži</i>	14
1.1.2 <i>Typologie lží</i>	17
1.2 Literatura a lhaní	21
1.3 Filozofie a lhaní	23
1.3.1 <i>Jak vypadá pravda?</i>	24
1.4 Ekonomie a lhaní	27
1.5 Neuropsychologie lhaní	28
1.6 Sebeklam aneb Můžeme obelhat sami sebe?	31
2. Lhaní u dětí a dospívajících	37
2.1 Vývoj utváření lži	38
2.1.1 <i>Prosociální lži</i>	41
2.1.2 <i>Genderové rozdíly ve lhaní dětí</i>	43
2.2 Vliv mezikulturních rozdílů na lhaní a jeho morální hodnocení	44
2.3 Detekce lži u dětí	47
2.3.1 <i>Jak dobře rozpoznají děti lež?</i>	48
2.3.2 <i>Jak dobře poznáme dětskou lež?</i>	48
2.4 Dětská lež v pedagogicko-psychologické a forenzní praxi	50
3. Lhaní u dospělých	55
3.1 Frekvence a funkce lži	55
3.2 Genderové rozdíly při lhaní	58
3.2.1 <i>Lež a internet</i>	59
3.3 Vztahové hledisko	61

4. Lhaní jako interpersonální komunikace	65
4.1 Motivace, záměr a smysl lži pro mluvčího	66
4.1.1 <i>Záměr lhající osoby a smysl sdělení</i>	68
4.2 Neverbální, verbální a paraverbální projevy kódování lži	68
4.2.1 <i>Lež v neverbální složce komunikace</i>	70
4.2.2 <i>Lež ve verbální a paraverbální složce komunikace</i>	72
4.3 Osobnostní proměnné na straně mluvčího	74
4.3.1 <i>Lhaní a temperament</i>	75
4.3.2 <i>Lhaní a emoční inteligence</i>	75
5. Lhaní z pohledu příjemce	79
5.1 Historický pohled na detekci lži	81
5.1.1 <i>Prvopočátky detekce lži</i>	81
5.1.2 <i>Fyziologická detekce lži</i>	82
5.1.3 <i>Narkoanalýza a sérum pravdy</i>	84
5.1.4 <i>Od mučení k soudní porotě</i>	88
5.2 Neverbální dekódování lži	89
5.2.1 <i>Mimika lhajících osob</i>	91
5.2.2 <i>Gestikulace lhajících osob</i>	94
5.3 Verbální vodítka k dekódování lži	100
5.3.1 <i>Počítačový software a dekódování lži</i>	102
5.4 Osobnostní proměnné na straně příjemce	104
5.4.1 <i>Emoční inteligence a detekce lži</i>	105
5.4.2 <i>Stereotypy a detekce lži</i>	107
5.4.3 <i>Sebemonitorování a detekce lži</i>	109
5.4.4 <i>MBTI a přesnost detekce lži</i>	110
5.4.5 <i>Wizardi – osoby s nadprůměrnou dovedností odhalit lži</i>	111
5.5 Detekce lži a forenzní psychologie	113
5.5.1 <i>Počátky detekce lži u nás</i>	117
5.5.2 <i>Příklady výsledků zahraničních studií věnujících se detekci lži</i>	122

6. Když lhaní není lhaní	129
6.1 Tajemství	130
6.2 Klepy	131
6.3 Amnézie	133
6.4 Falešné vzpomínky	135
6.5 Sugestibilita	140
6.6 Falešná přiznání	146
6.7 Patologické lhaní	151
6.7.1 Neuropsychologie patologického lhaní	153
Závěr	157
Seznam literatury	161
Rejstřík	195